

da meni muke manjši del tedaj ostane,
 ko gledal vsakega bom muke neprestane,
 vedoč, da prav vsakdó
 z menoj okuša zlo;

da vsak spozna bolezen, trud, trpljenje,
 nemir in hrup, ječanje in ihtenje,
 in kaj je biti blažen
 in kaj poražen.

Ivan Bunić Vučić
(1591—1658)

MENI SE SRCE
 JE VNELO

Meni se srce je vnelo
 za dve takšni lepotici,
 kot jih ni nikdar imelo
 pred seboj oko v resnici.

Kar obe sem vzljubil hkrati,
 kar obe sta srcu mili,
 k eni so me laski zlati,
 k drugi očki pritegnili.

A obema sem zapisal
 ves mladostni žar nekdanji,
 hkrati mi obe bilí sta
 vse, kar zmore svet brezdanji.

Ej, katero zdaj izbralo
 si srce boš ponorelo,
 ko ni moč, da se razklalo
 bi in k vsaki poletelo?

Silvije Strahimir Kranjčević
(1865—1908)

IZZA SPUŠČENIH
 TREPALNIC

Nikdar lepše, kakor če takole
 prav nalahko, mehko sklonim glavo,
 a nekje šušti košata lipa
 in cvrči veselo vrabčja jata
 v mladi krošnji . . .

Krasno, čudovito

je zatisniti oči, a tam, z neba
dolga mavrica se je spustila,
zdaj prek tenkih se trepalnic plazi
in to mehko, svilnato zaveso
med menoj in svetom nežno boža.
O, je hiter ta ples barv, ki sonce
tke, kraseč jih kot oblak, studenec,
v temno mrežo mojega očesa.

In ta ples je tak: v rdečem morju
plava in tone v njem kolo zeleno,
ki na mah postane žolti dim,
v šir in dalj pršeč srebrne iskre — —
kot tedaj, ko zarja zlate zore
se čez biserni greben preliva.
A ta pena naj megla postane,
vsa drhteča sredi majskega zahoda
nad zelenim žitom.

To so časi,

ko narava s srcem poklepeče,
ko lahko že tisti val začutiš,
ki ga v redkem zraku lahko dvigne
krilo muhe, ki okoli leta.
Pa žuželka, ki nekje cvrči
zmerom isto, nikdar dolgočasno,
in pa cvetni prah, ki zrel odpade
v želji, da drug cvetek bi oplodil,
pa zablodi včasih, ko objestni
vetrc to poročno radost mu prepreči,
pa koprivi obvisi na dlaki
in tako, ubožec, tam suši se,
jalovo suši odlično seme —
prav gotovo trpka, strašna usoda!
Da, in ta žuželka in ta pelod
in vse živo, česar sploh ne vidiš,
a v tem zračnem prahu migota,
vse se z mano bratsko pogovarja,
in dremavo brez zavesti plavam,
nosi me opojni val vesoljske pesmi.
Plovem z njim, ki ziblje se od rajske
harfe pa do svežega kadila,
ki skoz vseh devet nebes se vije

in še skoz deseto, mater zemljo,
 dokler mi na nos ne sede kakšna
 sitna osa! — Ah, in ob tem kriku
 v hipu se zapro vsa rajska vrata,
 bedasto zazro človeške oči . . .

No — kdo ve, morda da na tem svetu
 bi z usodo kdaj premirje sklenil,
 ko bi vila ljudskega užitka
 ne bila košuta mala in plašna,
 a ta vila zajčje ima srce!
 In ko plaha samega pusti te,
 ravno ko te kakšna osa piči
 in oči odpreš prav na široko,
 a v srce se pusta proza spušča,
 zreš povsod, kako objest brezumna
 čez tvoj lepi Eden že pustoši,
 in kako se s ptičkom ptica puli
 že za drobno zrnce proseno,
 in kako gliča skobec skubi,
 žabo, ki žuželke zlate golta
 in potem vsa sita s krpe blata
 krepko kvaka, in vse to odmeva
 kakor himna, najbrž lepa in sveta,
 v slavo večni skladnosti veselja!
 Ah, kako sovražim glasne ideje,
 ki jih žabe kar naprej regljajo,
 a jih vsak od nas že zna na pamet!
 In so že prebile nam ušesa!
 Ko tako domov brez volje vračam
 se izpod košate lipe, mislim:
 le zakaj narava sama sebe
 grize in gradi, gradi in grize,
 vse, kar je res lepo, skladno, pravo,
 le da je otrok sanjarjenj naših,
 o, tedaj zgodi se, da pred strašno
 sfingo zledenim, a moja usta
 več ne zmorejo pred njo molitve
 kot otroček, ko kleči svetniško
 v svoji zibki, stegujoč ročice
 proti stari sliki tam na steni;
 že molčim in mislim in — ne mislim nič!

Ah, mar je zato tako, ker nimam
več spuščениh vek in ker mi sonce
one mehke, svilnate zavese
med menoj in svetom več ne boža,
ah, mar je zato, ker daleč, daleč
stran od mene gre — o vila pisana —
kar si sladkih bajala mi zgodbic,
in z metuljih kril predivom tenkim
skrivala ogabni, večni okostnjak,
jaz pa sem ga ljubil skozi tvojo prejo —
vek spuščениh?!

Antun Gustav Matoš
(1873—1914)

DEKLETU NAMESTO IGRAČKE Ljerka, dete moje, ti igračka mala,
ti ne slutiš, kaj je žalosten sonet;
zdaj so ti kostanji zunaj še ves svet,
čez deset let šele s fantom boš plesala.

Smešno se ti zdi, pa si se nasmejala
tem neumnim mislim. Tvoj nedolžni cvet
ne pozna še govornice zrelih let.
Gledaš me neverno, češ: to bo spet šala!

A prišel bo dan, ko se boš — kot Elvira
sita don Juana — nekega večera
spomnila otožno na te nežne strofe.

Muza moje bo ime zašepetala
in v očeh ti solza bo zalesketala
kot za mrtvim klovnom neke katastrofe.

Vladimir Vidrić
(1875—1909)

ADIEU Na hrbtu mi je parahlo
brenknila mandolina
in suknjič se bil mi odpel je.